



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. Statuitur vera ſententia, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

cut. Ut sicut vna persona excedit aliam: ita res que datur vni personæ de bono communi, excedat rem que datur alij.

9.
Boetiana
D. Thomæ
circa spe-
cies iusti-
tiae, earum
que dis-
tinctæ
sunt.

Hanc differentiam inter iustitiam legalem, commutativam, & distributivam simili modo exponit D. Thom. 2. 2. quæst. 61. art. 1. in corp. Vbi sic habet: *Iustitia particularis ordinatur ad aliquam privatam personam, qua comparatur ad communitatem, sicut pars ad totum. Potest autem ad aliquam partem duplex ordo attendi. Vnus quidem, patet ad partem, cui similis est ordo vnius private personæ ad aliam. Et hunc ordinem dirigit commutativa iustitia, qua consistit in iis, que mutuo fiunt inter duas personas adinvicem. Alius ordo attenditur totius ad partes. Et huic ordini assimilatur ordo eius quod est commune, ad singulas personas. Quem quidem ordinem dirigit iustitia distributiva, qua est distributiva communium, secundum proportionalitatem: & ideo sunt dua iustitia species, scilicet commutativa, & distributiva. Intellege, iustitiæ particularis, ultra legalem, seu generalem, cuius differentiam ab istis sic exponit paulo post in solutione 3. argumenti: Ad iustitiam legalem pertinet ordinare, qua sunt privatarum personarum, in bonum commune. Sed ordinare est contrario bonum commune ad personas particulares, per distributionem, est iustitia particularis. Et ibid. ad 4. explicans differentiam inter obiecta iustitiæ commutativæ, & distributivæ, ait illa distingui non tantum secundum vnum, & multa: sed secundum diversam debiti rationem: alio enim modo debetur alicui id quod est commune, & alio modo id quod est proprium. Et art. 2. in corp. In iustitia distributiva, inquit, datur alicui (velut debitum) alicui private personæ, in quantum id quod est totius, est debitum partis. Quod quidem tanto maius est, quanto ipsa pars maiorem principalem habet in toto. Et ideo in distributiva iustitia tanto plus alicui de bonis communibus datur, quanto illa persona maiorem habet principalem in communitate. Et denique art. 1. ad 2. radicem illius debiti sic exponit: Sicut, inquit, pars, & totum quodammodo sunt idem: ita id quod est totius, quodammodo est partis. Et ita cum ex bonis communibus aliquid in singulos distribuitur: quilibet aliquo modo recipit id quod suum est.*

10.
Obiectum
proprium
cuiusque
speciei iu-
stitiæ.

Quare iuxta Sanctum Doctorem obiectum iustitiæ distributivæ est bonum commune distribuendum particularibus, seu membris communitatis, prout ad illos aliquo modo pertipens titulo communitatis, illisque debitum ex iure fundato præcise in communitate. Obiectum vero iustitiæ commutativæ est iustum siue debitum inter particulares ex iure ipsorum privato ad invicem. Legalis denique seu generalis iustitiæ obiectum est debitum communitati ex iure ipsius alto & supereminenti, quo iustitia legalis ordinata, que sunt privatarum personarum, in bonum commune.

11.
Iustitia
vindicati-
va & pars
communi-
tativæ.

Quod vero attinet ad iustitiam vindicativam versantem circa reparationem iniuriæ, & hac intentione exigentem à reo, & insipientem pœnas pro illius reparatione debitas, censo illam esse partem iustitiæ commutativæ, propterea quod per illam redditur pœna pro iniuria illata; & malum cum malo commutatur: sicut in voluntariis commutationibus bonum pro bono retribuitur. Ut enim rectè ait S. Thom. 2. 2. q. 61. art. 3. Commutativa iustitia est directiva commutationum, que attendi possunt inter duas personas: quarum quedam sunt involuntariæ, quedam vero voluntariæ. Involuntariæ quidem, quando aliquis vitit re alterius, vel persona, vel opere, eo invito: siue occultè per fraudem, vt in furto, dolosa percussione, vel occisione per veneni exhibitionem, falso testimonio, detractione, adulterio, servorum seductione, & similibus: siue manifestè per violentiam, vt per manifestam occisionem, aut per incarcerationem, accusationem in iudicio, & publicam conuitij illationem. Per quæ omnia incurritur debitum pœnæ pro iure læsio subeundæ, quam infligere pertinet ad iustitiam vindicativam. Voluntariæ autem commutationes dicuntur, quando aliquis voluntariè transfert rem suam in alterum sub ratione aliqua debiti: siue simpliciter eam transferat pro recompensatione alterius rei, sicut accidit in emptione, & venditione: siue tantum concedat vsum rei suæ cum debito eam recuperandi, vt contingit in usu-fructu, mutuo, commodato, locatione, & conductione: siue denique ne vnum quidem concedat, sed rem suam alteri tradat vel ratione solum conservationis, sicut in deposito; vel ratione obligationis, sicut cum quis rem suam pignori obligat, seu cum aliquis pro alio fide iuret. In omnibus autem huiusmodi actionibus, siue voluntariis, siue involuntariis, est eadem ratio accipiendi medium secundum æqualitatem recompensationis, ad servandum ius privatum inter personas. Sicut enim ad servandam perfectè iustitiam, pretium redditum pro merce v. g. debet esse illi æquale: ita & pœna, que in vindictam infertur pro iniuria ad reparandum ius læsum, debet illi esse equalis. Et ideo omnes istæ actiones ad vnam speciem iustitiæ pertinent, scilicet ad commutativam. Hucusque Sanct. Doctor, cuius pariter verba, pariter sensum expressimus.

SECTIO II.

Statuitur vera sententia, ostenditurque iustitiam propriè & specialiter sumptam Deo convenire

His præsuppositis de definitione iustitiæ, & variis illius speciebus, dico primò, Iustitiam propriè & specialiter sumptam, prout est virtus ab aliis distincta, convenire Deo.

TINO
US
part
VI

12.
Iustitia proprie dicta
conuenit
Deo.

In hanc assertionem generaliter datam, ad cuius veritatem sufficit aliquam saltem speciem Iustitiæ proprie dictæ conuenire Deo, consentiunt plurimi antiqui & recentes Theologi: D. Thom. q. 21. art. 1. in corp. vbi Iustitiam saltem distributiuam Deo concedit: Magister. in 4. dist. 6. cap. Sed quomodo, Ricard. ibidem art. 1. q. 1. in corp. Argentin. ibid. q. vnic. art. 1. S. Bonavent. ibid. art. 1. q. 4. in corp. Gab. in 2. dist. 27. q. vnic. art. 1. notabili 3. Carthusianus in 4. distinctione 49. quest. 1. Aureolus in 1. dist. 4. art. 1. columna vltima. Capr. in 1. dist. 4. q. vnic. art. 1. conclusione 14. Caiet. 2. 2. q. 61. art. 4. ad 1. Ferrar. in 1. contra Gentes cap. 93. §. Sed dubium, & §. Ad cuius evidentiam. Sotus lib. 3. de Iustit. questio 5. à. 4. ad 1. Suares in opusculis, in disputatione de Iustitia Dei: Valent. q. 21. p. 1. assert. 2. Rebell. lib. 1. de Iustitia q. 4. sect. 5. B. l. l. 5. de Iustificatio- ne cap. 16. Bannes, Nazar. Nauar. & alij recentes Thomistæ ad q. 21. art. 1. Fasolus ibidem, Granad. tract. 5. de voluntate Dei disp. 4. sect. 5. Didacus Ruis disp. 56. & sequentibus de voluntate Dei.

13.
Probatur
ex scriptu-
ra.

Probatur primò ex Scriptura, quæ sapius Deo tribuit Iustitiam specialiter sumptam vt distinctam ab alijs virtutibus, debent autem illa Scripturæ verba, tan frequenter idem affirmantia, intelligi in proprio sensu quantum fieri potest: & ad metaphorat. sine valde videntur ratione non debent detorqueri, P. sal. 84. *Miseri cordia & veritas obuiauerunt sibi: Iustitia & pax osculate sunt: veritas de terra orta est, & iustitia de celo prospexit. Et cum Dominus dabit benignitatem &c. iustitia ante eum ambulabit.* Vbi Nota tribui Deo iustitiam vt distinctam à misericordia, veritate, id est, veracitate, benignitate, & pace seu concordia. & P. sal. 114. *Miseri cor Domini & Iustus.* Vbi Nota iterum tribui Deo iustitiam vt distinctam à misericordia & P. sal. 118. *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Vbi Nota iustitiam Deo tribui specialiter vt respicit iudicium rectum, id est, fert sententiam æquam & iustam, vt æqui Iudices faciunt ex speciali iustitia. De qua eodem dicitur P. sal. 30. *In te Domine sperari non confundar in æternum, in iustitia tua libera me: & 2. Timoth. 4. Bonum certamen certavi &c. In reliquo reposita est mihi corona iustitiæ quam reddet mihi Dominus in illa die iustus Iudex.* Vbi Nota quod ait, *Reddet, iustus Iudex, & Corona iustitiæ,* quæ omnia debitorum iustitiæ significant. Retributio enim iusti iudicis supponit ius in eo, cui fit retributio, & debitum in eo, cuius est reddere seu retribuere. Et denique ad Hebr. 6. *Non enim iniustus & Deus vt obliuiscatur operis vestri boni, &c.* quibus verbis Paulus significat Deum fore iniustum, si mercedem promissam bonis operibus negaret: nimirum quia debitam ex iustitia, iuxta illud eiusdem Apostoli ad Roman. 4. *Ei autem qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam sed secundum debitum: & iuxta parabolam Matth. 20. quæ*

Deus comparatur Patrifamilias conducendi operarios his verbis: *Ita & vos in vuest. meam & quod iustum fuerit, dabo vobis: & paulò post: Voca operarios, & redde illis mercedem, iustam scilicet, id est, debitam ex conuentione facta cum illis de denario diurno, vt dicitur initio eiusdem parabola.*

Probatur secundò ex Patribus, & Concilijs. August. lib. de natura, & gratia cap. 2. *Non enim est iniustus Deus, qui iustos fraudet mercede iustitia.* Et Serm. 16. de verbis Apost. cap. 2. *In his, que iam habemus, laudemus Deum largiorem: in ijs que nondum habemus, tenemus debitorem. Debitor enim factus est non aliquid à nobis accipiendo, sed quod ei placuit promittendo.* Et epist. 105. ad Sixtum, *Sicut merito peccati tanquam stipendium redditur mors: ita merito iustitiæ, tanquam stipendium redditur vita æterna, &c.* Unde etiam & merces appellatur plurimis sanctarum scripturarum locis. Et Ambros. in P. sal. 118. Serm. 7. circa initium: *Vult Deus, inquit, conueniri, vt si quis proposita secutus virtutibus premia, bene certauerit, fructum remunerati expectet, quin etiam exigat, sicut habet scriptum: Certamen boni certasti, & reposita est mihi corona iustitiæ.* Nota verbum Conueniri, scilicet in iudicio, quod est proprii debiti iustitiæ. Similia habent Fulg. in præf. libri ad Monimum, Chryf. hom. 4. de Lazar. & circa medietatem, & hom. 8. in epist. ad Rom. columna 2. Vbi affirmat Deum esse debitorem iustis non vilium rerum, sed magnarum, subtiliumque. Et Cyp. l. de opere, & eleemoina, in fine de vero misericordie sic ait, *Promeretur Christum iudicem, Deum sibi computat debitorem.* Etque notandum specialiter Chrysolomum & Cyprianum affirmare Deum esse debitorem ipsis creaturis contra nonnullos affirmantes Deum non ipsis creaturis, sed sibi debitorem esse. Idem denique definiunt Araucan. 18. & Trident. sess. 6. cap. 16. Vbi docent, deberi mercedem bonis operibus cum gratia factis: & iustificatis propendam esse vitam æternam, non solum tanquam gratiam Filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissam: verum etiam tanquam mercedem ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus fideliter reddendam.

Probatur tertio ratione. Nam, omnis virtus quæ in suo conceptu, formali potest abstrahi ab omni imperfectione, est Deo tribuenda formaliter & proprie. Sed Iustitia proprie & strictè sumpta est huiusmodi: ergo &c. Maior conceditur ab omnibus. Minor probatur: quia si loquamur de iustitia præcisè prout versatur circa debita vel indebita inter alios, per simplicem affectum, amando iusta quæ talia, & odinando iniusta: nulla in huiusmodi affectu potest fingi imperfectio. Iusta enim quæ talia, quorumque sint, id est, siue nostra siue aliena, sunt amore digna: Et iniusta vt talia, sunt digna odio. Quare illi affectus sunt conuenientes obiectis, & ita præcisè nihil habent imperfectionis & disconuenientie: hos autem affectus pertinere ad virtutem Iustitiæ

proprie dictæ ostendemus in tractatu de iustitia. Spem loquamur de iustitia pro-
 ut versatur circa iusta seu debita, vel ini-
 iusta siue abstractè sumpta secundum aliquem
 conceptum præcisum, rationem iustitiæ ad-
 huc retinentem, nihil habet imperfectio-
 nis propter quam Deo convenire non pos-
 sit. Nam multa Deo debentur à creaturis de-
 bito stricto & rigoroso, quæ Deo potest
 velle & exigere ab illis, quæ debita sunt,
 hoc est, ex affectu iustitiæ. Exempli causâ, de-
 betur Deo ut non lædatur eius honor, &
 bona existimatio apud alios homines (per
 blasphemias, execrationes, & hæreses eius
 gloriæ detrahentes: ut non contemnatur: ut
 honoretur) ut eius mandata serventur. Quæ
 si non fiant, debetur illi satisfactio, vel pœna
 & restitutio honoris læsi, potestque Deus om-
 nia illa exigere pro iure suo à creaturis. Ne-
 que in eo quoddam Deus exigit, vel quoddam crea-
 turæ debeant Deo, est vlla imperfectio a-
 pud Deum. Quare saltem eatenus potest esse
 iustitia in Deo respectu creaturarum, ad
 volendum & exigendum ea quæ sibi strictè
 debentur à creaturis.

76. Sed neque etiam repugnat Deum debere
 aliquid creaturis intellectualibus, habereque
 affectum iustitiæ inter ipsum & creaturas ad
 reddendum quod illis debet. Licet enim
 diuinæ maiestati repugnet debitum erga
 creaturas aliunde quam ab ipsius libera vo-
 luntate primariò profectum: non tamen re-
 pugnat ut libera sua voluntate, & benigni-
 tate, se aliquarum rerum debitorem illis
 constituat, purâ mercedis promissæ sub con-
 ditione onerosæ operis à creatura exhiben-
 di: ut fecisse testantur loca Scripturæ, Pa-
 trium, & Conciliorum suprâ relata quibus
 adde illud Matth. 5. *Merces vestra copiosa
 est in celis.* Item licet habere ius ad aliquid,
 & respectu alicuius, quando contrahi po-
 test sine voluntate & actione illius, ad quem
 tale ius refertur, prout contingit in crea-
 turis, dicat imperfectiorem in eo ad quem
 est ius: si tamen illud ius, & omnis res in
 qua fundatur, sit ex voluntate & actione
 libera eius qui, illud ius solutus est; tol-
 litur talis imperfectio. Habere autem ius
 ad aliquid, ex vi huius præcisî conceptus,
 non excludit quin ius illud haberi possit
 ab ipso e deriuatum, qui illud ius volutu-
 rus est: ergo in conceptu iuris & debiti
 præcisè sumpti non includitur imperfectio,
 propter quam Deo repugnet. Neque pro-
 pterea Deus se creaturis inferiorem & sub-
 ditum constituit. Nam ad rationem debiti
 id non exigitur: sed potest etiam in non
 subdito inesse debitum. Et istud Dei de-
 bitum non est ad hoc, ut Deus ad reddendum
 potest inuitò compelli ab alio: sed
 tantum ut Deus qui seipsum negare non
 potest, neque iniuste agere, habeat aliquam
 necessitatem à seipso faciendi illud, ad quod
 suscepit obligationem iustitiæ. Propter quod
 dicunt interdum sancti Patres, Deum non

tam creaturis, quam sibi ipsi debere quod de-
 bet. Vtteriùs debitum illud Dei, & ius quod
 ex aduerso illi respondet ex parte creaturæ, non
 facit ut res, in quas Deus creaturis ius tri-
 buit, subtrahatur alto & supremo eius do-
 minio. Hoc enim dominio perseverante, po-
 test ius in illas competere creaturis: sicut ipsis
 creaturis competit ius alijs in alias, non ob-
 stante supremo Dei dominio circa illas: sicut
 item ciuibus competit ius in bona propria,
 non obstante alto Republicæ dominio &
 iure, cui subsunt eadem bona: sicut denique
 quando Princeps suppleximus per donationem,
 venditionem, aut alium contractum, vel ti-
 tulum, dat ius subdito ad aliquid, & in illum
 transfert dominium proprietatis, non propterea
 exiit se iure alto, per quod potest de re illa
 disponere, deque subdito ipso, prout bono cõ-
 muni expedit. Itaque nulla est imperfectio in
 Deo, ex eo quod se liberè debitorem crea-
 turis constituit ad aliqua: ut ad ea quæ pro-
 misit hominibus sub conditione onerosâ ali-
 cuius operis exhibendi, puta vitam æternam,
 si mandata seruauerint, vel ad dandum illis
 auxilium necessarium, & faciunt quæ ipsi in-
 iungit, exempli gratia, ad credendum super-
 naturaliter, sperandum, diligendum, absti-
 nendum à peccato, & similia.

17. Dico secundò, tres supra commemoratas
 iustitiæ species, legalem scilicet, commuta-
 tiuam & distributiua, esse in Deo proprie
 & formaliter. De legali probatur: quia Deus
 tanquam supremus Princeps totius vniversi,
 habet ius disponendi de omnibus, & derogandi
 iuribus creaturarum, prout bono commu-
 ni expedit. Quo iure vitur in his præcipiendis
 & exigendis, quæ bono communi expediunt
 eodemque olim in Regum quorundam des-
 titutione, aliorumque institutione interdum
 vsus est tempore veteris Testamenti, ut vide-
 re est in quatuor libris Regum.

De commutatiua patet: quia ad illam
 pertinent promissiones & conuentiones onero-
 sæ, quas Deum cum creaturis intellectualibus
 inuisse suprâ ostendimus. Item ad illâ per-
 tinet ius exigendi pœnas, aut satisfactione pro
 iniurijs illatis. Deus autem illas exigit, ut sibi
 debitas à peccatoribus. De distributiua deniq;
 probatur: quia Deus, seruata æquitate iustitiæ
 distribuit bonâ quadam communia particu-
 laribus communitatis, secundum ius quod
 quisque habet participandi illius bonis, eò
 quod membrum est talis communitatis. Ex-
 gr. de valore cõmuni sacrificij Eucharistiæ, &
 de suffragijs communibus Eccl. tantum cuius
 dat, quantum postulat ius quod habet, funda-
 tum in eo quod sit membrum Eccl. debeatq;
 eius bonis participare, debitis eò titulo quia
 membrum illius est. Quæ omnia magis con-
 firmabuntur respondendo, argumentis eorum
 qui contrarium sentiunt.

Porro in iustitia legali Deo tribuenda
 sentiunt nobiscum Scot. in 4. dist. 46. q.
 1. 5. *Hic primò videndum:* Dominic. So-
 tus libro 3. de iustitia quest. 5. art. 4. ad 1.
 sub finem, Rebell. lib. 1. de iustit. q. 4. sect. 4.

17. Iustitia le-
 galis est in
 Deo for-
 maliter.

Itemque
 commuta-
 tiua, & di-
 distributiua.

TINO
 US
 in part
 VI

Lorca 1. 2. disp. 44. de gratia §. Hac ergo ratione, Ruis disp. 57. de voluntate Dei sect. 2. licet non consentiant in modo explicandi.

In commutativa, consentiunt Aureol. in 1. dist. 46. art. 1. columna vltima: Suares in opusculis, disp. de iustitia Dei sect. 2. Valent. q. 21. puncto 1. Rebell. lib. 1. de iustitia q. 4. sect. 4. Granada tractatu 7. de voluntate Dei disp. 4. sect. 2. & 3. Cabrera 3. p. q. 1. art. 2. disp. 7. Didacus Aluares 3. p. disp. 4. num. 33. & disp. 3. num. 10. Fasol. ad q. 21. art. 1. dubit. 2. num. 31. & 32. & quidam alij Recentiores.

In diffinitiva denique, S. Thom. quaest. 21. art. 1. in corp. Magister in 4. dist. 46. §. Sed quomodo: Ricard. Argent. Carthus. eadē distinctione. & Capr. in 1. dist. 45. q. unica art. 1. conclus. 14. Ferrariensis 1. contra Gent. cap. 93. §. Sed dubium: Bellarm. lib. 5. de iustit. cap. 16. Salas 1. 2. tom. 1. tract. 7. disp. 7. num. 5. Didac. Ruis disp. 58. de voluntate Dei, sect. 3. Fasol. ad q. 21. art. 1. dubit. 3. num. 45. Cūmel. 1. 2. q. 114. art. 1. disp. 3. Dominic. Socus, Rebell. Valent. Cabrera & Didacus Aluares, locis pauld ante citatis pro iustitia commutativa. Nam vtramque ibidem admittunt: & Suares supra sectione 3.

SECTIO III.

Refutatur contraria sententia.

19. Contrariae sententiae.

Contrarium sentiunt non pauci, quorum aliqui à Deo remouent iustitiam legalem, vt Argens. in 4. dist. 46. q. unica art. 1. ferè initio, Bassolius ibidem, & Suar. in opuscul. de iustitia Dei sect. 4. num. 8. & Fasol. ad quaest. 21. art. 1. dubit. 4. Alij vero commutatiuam, vt S. Thom. q. 21. art. 1. Ricard. Argent. Capreolus. Caietan. Bellarm. Cūmel. & de Salas locis proximè citatis. Alij denique etiam distributiua, & omnem iustitiam sibi & propriè dictam, vt Alexander, Durand. Paludan. Gregor. & alij quos è recentioribus sequuntur Vasq. disp. 85. & 86. Molina & Artubal q. 21. art. 1. Less. lib. 2. de iustit. cap. 18. dub. 3. num. 57. Aegidius ConincK. disp. 8. de actibus supernaturalibus dub. 5. conclusionē 3. & 4. Mærat. disp. 14. de iustitia, & Delugo disp. 3. de Incarnat.

Argumentum quo Suares loco citato mouetur ad remouendam à Deo iustitiam legalem, est quia iustitia legalis in suo conceptu formali imperfectionem includit, nimirum quod sit ad alterum tanquam superiorem: quodque respiciat ius & bonum alterius tanquam altius & excellentius, quam proprium, scilicet vt bonum totius & commune. Deus autem respectu nullius commu-

nitatis potest comparari vt pars: nec ius aut bonum alterius tanquam excellentius respicere: ergo non potest illi conuenire formalis iustitia legalis.

Respondeo sicut iustitia distributiua non solum est in Principe, vel eo qui nomine communitatis bona vel onera communia distribuit: sed etiam in particularibus, non quasi per ipsos distributio facienda sit; sed vt sint contenti iusta distributione, ac circa illam rectè afficiantur, vt docet S. Thom. 2. 2. q. 61. art. 1. ad 3. ita iustitiam legalem non modo esse in subditis & inferioribus: sed & in Principe & communitate ipsa: atque in illa respicere ius altius & superius, non respectu sui, sed respectu inferiorum sibi subditorum, de quorum bonis & iuribus potest disponere propter bonum commune, eaque exigere à subditis, quæ ratione illius boni communis debentur. Atque ita Deus non respicit ius superius seipso: neque bonum alterius tanquam altius & excellentius, quam proprium, quod bono cuiuscunque communitatis excellentius est: sed tantum respicit ius superius particularibus, sibi tanquam supremo Principi subditis: & bonum altius & excellentius bono illorum proprio: nempe bonum commune.

Argumenta verò quibus Vasques contendit non esse in Deo iustitiam commutatiuam hæc sunt. Primò cap. 3. citatæ disp. 85. ait iustitiam & alias virtutes sumi debere à Theologis, cum Deo applicantur, secundum propriam & formalem rationem quæ sumuntur ab Aristotele, alijque Philosophis: & non posse Deo tribui quando inuolunt in proprio conceptu primario & essentiali aliquam imperfectionem.

Respondeo verum quidem id esse: sed nego iustitiam abstractissimè sumptam, prout est affectus rectus & constans erga iustum & iniustum, id est, erga debitum & indebitum, inuoluere imperfectionem.

Secundò opponit capit. 4. iustitiam commutatiuam consistere in æqualitate dati & accepti, quæ inter Deum & creaturam esse nequit. Quis enim prior dedit illi & retribuetur ei? Quoniam ex ipso & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Roman. 11. & Iob 35. Si inisse egeris, quid donabis ei? aut quid de manu sua accipiet? nimirum quia cum sic omnium dominus, nil potest ei offerri, quod iam suum non sit. Addit Vasques neque iustitiam vindicatiuam esse in Deo: quia hæc, duo includit: nempe punitionem iniuriæ: & remotionem damni illati per illam, reducendo ad æqualitatem, quæ inter Deum & creaturam esse nequit: neque potest Deo damnum inferri. Præterquam quòd iustitia vindicatiua non est propria species iustitiæ: sed tantum pars attestatiua, vt docet, D. Thomas 2. 2. quaestio, 80. art. 1. c.

Ad primum Respondeo æqualitatem non esse necessariam vniuersim ad constituendum obiectum iustitiæ commutatiuæ: sed solum